

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Geograficzno-ekonomiczne uwarunkowania gospodarki przestrzennej

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Gospodarka przestrzenna Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia niestacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 25GPTN.11N.00621.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty nieprzypisane
Koordynator zajęć	Anna Tobolska	
Prowadzący zajęcia	Anna Tobolska, Joanna Dominiak, Ewa Kacprzak, Barbara Konecka-Szydłowska, Michał Dzięcielski, Wojciech Dyba, Małgorzata Polna, Filip Bebenow	
Okres Rok 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 30, Egzamin; w tym zajęcia zdalne: - Wykład synchroniczny: 22 - Laboratorium: 15, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 8

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Celem zajęć jest zapoznanie studenta z uwarunkowaniami przyrodniczymi, społecznymi, ekonomicznymi i przestrzennymi rozwoju rolnictwa, przemysłu, transportu i usług

Wymagania wstępne

- podstawowa wiedza z zakresu geografii społeczno-gospodarczej i historii gospodarczej na poziomie szkoły średniej;
- znajomość podstawowych zasad i metod kartografii społeczno-ekonomicznej;

- umiejętność pozyskiwania podstawowych informacji geograficznych z różnych źródeł.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Posiada zaawansowaną wiedzę z zakresu oceny środowiska przyrodniczego i jego waloryzacji dla potrzeb rolnictwa oraz rolniczego użytkowania ziemi	GPT_K1_W02, GPT_K1_W03, GPT_K1_W06	Egzamin pisemny, referat z prezentacją; praca pisemna
W2	Posiada zaawansowaną wiedzę z zakresu oceny procesów urbanizacyjnych i stanu środowiska przyrodniczego w aspekcie rozwoju działalności przemysłowej, sieci transportowych i działalności usługowej	GPT_K1_W02, GPT_K1_W03, GPT_K1_W06	Egzamin pisemny, referat z prezentacją; praca pisemna
W3	Zna i rozumie w stopniu zaawansowanym znaczenie rolnictwa, przemysłu, transportu i usług w systemie gospodarczym oraz aktualne trendy działalności rolniczej, przemysłowej, transportowej i usługowej w warunkach współczesnych przemian społeczno-gospodarczych, w tym globalizacji i integracji	GPT_K1_W02, GPT_K1_W03	Egzamin pisemny, referat z prezentacją; praca pisemna
W4	Zna i rozumie wyspecjalizowane metody badań związane z określeniem roli i funkcji rolnictwa, przemysłu, transportu i usług w gospodarce, a także wyspecjalizowane metody badań rozmieszczenia i koncentracji przestrzennej wymienionych działalności w różnych skalach przestrzennych	GPT_K1_W04, GPT_K1_W08	Egzamin pisemny, referat z prezentacją; praca pisemna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi dokonać oceny i interpretacji uwarunkowań rozwoju rolnictwa, przemysłu, transportu i usług w aspekcie przestrzennym (w różnych skalach) oraz powiązać kierunki zmian zachodzących w wymienionych działalnościach gospodarki z aktualną sytuacją gospodarczą	GPT_K1_U01, GPT_K1_U03, GPT_K1_U10	Egzamin pisemny, referat z prezentacją; praca pisemna
U2	Potrafi wyjaśnić przyczyny i skutki aktualnych trendów przekształceń w działalności rolniczej, przemysłowej, transportowej i usługowej w oparciu o zebrane dane z różnych źródeł informacji przestrzennej i w odniesieniu do różnych jednostek terytorialnych	GPT_K1_U01, GPT_K1_U03, GPT_K1_U06, GPT_K1_U08, GPT_K1_U10	Egzamin pisemny, referat z prezentacją; praca pisemna
U3	Potrafi wykorzystać wyspecjalizowane metody analizy przestrzennej do szczegółowej charakterystyki zmian gospodarczych w wybranym regionie, w tym określić kierunki koncentracji i specjalizacji oraz potrafi przedstawić otrzymane wyniki w formie uporządkowanej, pisemnej dokumentacji oraz w formie opracowań kartograficznych	GPT_K1_U03, GPT_K1_U05, GPT_K1_U06, GPT_K1_U08, GPT_K1_U10	Egzamin pisemny, referat z prezentacją; praca pisemna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Jest gotów /gotowa do przyjęcia odpowiedzialności za realizację zadań własnych i całego zespołu z poszanowaniem zasad etyki pracy i z poszanowaniem praw własności intelektualnej	GPT_K1_K01, GPT_K1_K04	Egzamin pisemny, referat z prezentacją; praca pisemna

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
K2	Jest gotów/gotowa do doskonalenia i aktualizowania swojej wiedzy oraz uwzględniania opinii ekspertów w rozwiązywaniu zadań badawczych	GPT_K1_K02, GPT_K1_K03	Egzamin pisemny, referat z prezentacją; praca pisemna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Podstawowe pojęcia i definicje oraz źródła i metody zbierania danych z zakresu geografii rolnictwa	W3, U2	Wykład, Laboratorium
2.	Uwarunkowania przyrodnicze rozwoju rolnictwa. Metody oceny warunków przyrodniczych dla potrzeb rolnictwa. Rolnicze użytkowanie ziemi	W1, W4, U1, U2, U3, K1, K2	Laboratorium, Wykład synchroniczny
3.	Uwarunkowania społeczne i ekonomiczne rozwoju rolnictwa. Struktura społeczno-zawodowa ludności rolniczej. Struktura agrarna rolnictwa. Typologia rolnictwa.	W3, U1, U2, K1, K2	Laboratorium, Wykład synchroniczny
4.	Uwarunkowania prawne i Wspólna Polityka Rolna (WPR). Uwarunkowania produkcyjne rolnictwa	W3, U1, U2, K2	Wykład synchroniczny
5.	Przemysł jako dział gospodarki narodowej, jego znaczenie i funkcje ekonomiczno-społeczne i przestrzenne. Podziały przemysłu, w tym przemysł zaawansowanych technologii. Przemysł w klasyfikacji PKD. Mierniki wielkości przemysłu i wskaźniki uprzemysłowienia.	W3, W4, U1, K1, K2	Wykład, Laboratorium
6.	Formy koncentracji przestrzennej przemysłu, ich zróżnicowanie i występowanie w Polsce i na świecie. Rozmieszczenie i koncentracja przemysłu - metody badania i pomiaru.	W2, W3, W4, U1, U3, K1, K2	Laboratorium, Wykład synchroniczny
7.	Megatrendy w rozwoju działalności przemysłowej w skali globalnej i zmiany czynników lokalizacji przedsiębiorstw przemysłowych. Hutnictwo żelaza i stali jako przykład zmiany znaczenia przemysłu tradycyjnego w erze globalizacji.	W3, U1, U2, K2	Laboratorium, Wykład synchroniczny
8.	Przemysł a środowisko geograficzne.	W2, W3, U1, U2, K2	Wykład synchroniczny
9.	Podstawowe pojęcia i definicje oraz źródła i metody zbierania danych z zakresu geografii transportu i geografii usług	W2, W3, U1, U2	Wykład, Laboratorium
10.	Topologiczna analiza struktury sieci transportowej i metody analizy struktury, rozmieszczenia i koncentracji usług	W4, U2, U3, K1, K2	Laboratorium
11.	Uwarunkowania rozwoju działalności transportowej i działalności usługowej w różnych skalach przestrzennych w aspekcie tradycyjnych i nowoczesnych form transportu oraz prowadzenia działalności usługowej	W2, W3, U1, U2, K2	Wykład synchroniczny
12.	Wpływ infrastruktury transportowej i działalności usługowej, w tym usług nowoczesnych na rozwój społeczno-gospodarczy regionów	W2, W3, U1, U2, U3, K2	Wykład synchroniczny

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
13.	Kierunki rozwoju systemów transportowych i działalności usługowej w kontekście współczesnych procesów społeczno-ekonomicznych	W2, W3, U1, U2, K2	Laboratorium, Wykład synchroniczny

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Dyskusja, Metoda analizy przypadków
Laboratorium	Dyskusja, Metoda analizy przypadków, Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda ćwiczeniowa, Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	1. pozytywne zaliczenie części laboratoryjnej 2. ocena pozytywna z egzaminu pisemnego od 51% zdobytych punktów 3. kryteria oceny dla egzaminu pisemnego: 51-60% punktów - dst; 61-70% - dst+; 71-80% -db; 81-90% - db+; 91-100% -bdb
Laboratorium	1) Pozytywna ocena zaliczeniowa od 51% zdobytych punktów (tj. 16 p.) 2) Punkty zaliczeniowe zdobywane za poszczególne zadania wg wskazań prowadzącego, razem max. 30 punktów

Literatura

Obowiązkowa

1. Brezeń P. 2020. Poland Innovativeness of the Polish industry in the context of changes in the spatial differentiation of innovativeness in new EU member states. [w:] Prace Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego 34(4), s. 96-97 i 99-100.
2. Czapliński, P., Rachwał, T., Tobolska, A., Ułiszak, R., 2013. Geografia gospodarcza. Przewodnik do ćwiczeń. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań, s. 72-83, 122-133.
3. Głębocki B., Kacprzak E., Kossowski T., 2019. Multicriterion Typology of Agriculture: A Spatial Dependence Approach. Quaestiones Geographicae, 38(2), 29-49.
4. Ilnicki D., 2014. Usługi w polskiej literaturze przedmiotu. Ujęcie chronologiczno-tematyczne, [w:] Klima E. (red.), Ludność, Mieszkalnictwo, Usługi – w 70. rocznicę urodzin Profesora Jerzego Dzieciuchowicza. „Space–Society–Economy” 13, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 203–246
5. Jakubowicz E., 1993. Podstawy metodologiczne geografii usług. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, s. 37-68.
6. Kołodziejczak A., 2010. Modele rolnictwa a zróżnicowanie przestrzenne sposobów gospodarowania w rolnictwie polskim. Bogucki Wydawnictwo Naukowe. Poznań.
7. Robinson G., 2013. Geographies of Agriculture: Globalisation, Restructuring and Sustainability. Routledge. London
8. Rodrigue J.-P., Comtois C., Slack B., 2017 (IV wydanie). The geography of transport systems. Routledge, Nowy Jork
9. Rogacki H., (red.), 2007. Geografia społeczno- gospodarcza Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, W-wa, s. 341-345.
10. Strykiewicz T., 2009. Nowe spojrzenie na czynniki lokalizacji działalności gospodarczej. [w:] Współczesne problemy przemian strukturalnych przestrzeni geograficznej. Słupsk, s. 94-102.
11. Wieloński A., 2005. Geografia przemysłu. Wydawnictwo UW, s. 33-42.

Dodatkowa

1. Budner W., 2004. Lokalizacja przedsiębiorstw. Aspekty ekonomiczno- przestrzenne i środowiskowe. Wydawnictwo AE w Poznaniu, s. 26-30, 85-93.
2. Brezeń P., 2019. Procesy koncentracji i specjalizacji przemysłu w województwie dolnośląskim w latach 2005–2016 – ujęcie przestrzenne. [w:] Prace Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego 33(4), s. 42-61.
3. Dominiak J., 2019., Nowoczesne usługi w ujęciu przestrzennym i ich rola w rozwoju społeczno-gospodarczym, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
4. Falkowski J., Kostrowicki J., 2002. Geografia rolnictwa świata. PWN. Warszawa.
5. Hornig A., Dziadek. S., 1987. Zarys geografii transportu lądowego. PWN, Łódź.
6. Komornicki T., 2011. Przemiany mobilności codziennej Polaków na tle rozwoju motoryzacji. IGiPZ PAN, Warszawa.
7. Potrykowski M., Taylor Z., 1982. Geografia transportu: zarys problemów, modeli i metod badawczych. PWN, Warszawa.
8. Rosik P., 2012. Dostępność lądowa przestrzeni Polski w wymiarze europejskim. Prace Geograficzne, 223. IGiPZ PAN, Warszawa.
9. Szymaniak A., 2008. Globalizacja usług. Outsourcing, Offshoring i Shared Services Centers. Deloitte Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.
10. Tobolska A., 2017. Strategie przedsiębiorstw międzynarodowych oraz ich oddziaływanie w przestrzeni lokalnej i regionalnej. Wydawnictwo Naukowe UAM, s.157-175; 184-194
11. Święchowicz, J. (red). 2016. Pracownia ogólna. Wyd. UJ, Kraków.
12. Wilczyński P., 2021. Przemysł hutniczy lat 1990-2020 w Europie. [w:] Prace Komisji Geografii Przemysłu PTG 3(4), s. 171-184.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Laboratorium	15
Czytanie wskazanej literatury	40

Przygotowanie do zajęć	40
Przygotowanie do egzaminu	40
Przygotowanie pracy pisemnej	40
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 205
Liczba punktów ECTS	ECTS 8

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
GPT_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, indywidualnych i w zespole, w zakresie działań związanych z gospodarką przestrzenną
GPT_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do stałego doskonalenia i aktualizowania wiedzy związanej z zagadnieniami gospodarki przestrzennej oraz działania w sposób przedsiębiorczy
GPT_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do identyfikowania i rozstrzygania dylematów związanych z wykonywaniem zawodu, w tym także w odwołaniu do opinii ekspertów
GPT_K1_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wyznaczania zadań celów, służących realizacji określonego projektu z zakresu gospodarki przestrzennej zgodnie z wymaganiami etyki zawodowej i poszanowaniem praw własności intelektualnej
GPT_K1_U01	Absolwent/ka potrafi analizować i interpretować złożoność i zróżnicowanie przestrzenne zjawisk oraz procesów społeczno-gospodarczych z wykorzystaniem szczegółowych założeń poznanych koncepcji teoretycznych z zakresu gospodarki przestrzennej oraz powiązanych z nią dyscyplin
GPT_K1_U03	Absolwent/ka potrafi pozyskiwać informacje ze specjalistycznej literatury, baz danych oraz innych właściwie dobranych źródeł z zakresu gospodarki przestrzennej oraz porządkować i interpretować pozyskane dane
GPT_K1_U05	Absolwent/ka potrafi wykorzystać zaawansowane narzędzia statystyczne i metody analizy przestrzennej do określania złożonych relacji pomiędzy środowiskiem przyrodniczymi i zjawiskami społeczno-ekonomicznymi oraz do badania ich dynamiki
GPT_K1_U06	Absolwent/ka potrafi wykorzystywać zdobytą wiedzę do rozwiązywania i rozstrzygania dylematów związanych z gospodarką przestrzenną, a także proponować w tym zakresie odpowiednie rozwiązania
GPT_K1_U08	Absolwent/ka potrafi organizować i realizować samodzielne i zespołowo badania naukowe, dotyczące gospodarki przestrzennej oraz planować własne uczenie się i rozwój
GPT_K1_U10	Absolwent/ka potrafi przygotować prace pisemne i wystąpienia ustne, w tym prezentacje multimedialne oraz prowadzić dyskusję dotyczącą zagadnień z zakresu gospodarki przestrzennej
GPT_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym koncepcje teoretyczne z zakresu: socjologii, demografii, ekonomii i zarządzania, prawa, lokalizacji działalności gospodarczej, rozwoju miast i obszarów wiejskich odnoszących się do gospodarki przestrzennej oraz złożone relacje pomiędzy społeczną i ekonomiczną działalnością człowieka a środowiskiem przyrodniczym
GPT_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie złożoność przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych i prawnych uwarunkowań gospodarki przestrzennej i ich wpływ na procesy rozwoju w różnych skalach przestrzennych
GPT_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu teorie rozwoju regionalnego i lokalnego, a także przestrzenne zróżnicowanie i dynamikę zjawisk społeczno-ekonomicznych i ich konsekwencje
GPT_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie złożoność funkcjonowania środowiska przyrodniczego, jego użytkowania i zagrożeń z tym związanych
GPT_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie wyspecjalizowane metody statystyki opisowej i matematycznej, a także metody analizy przestrzennej zjawisk społeczno-ekonomicznych